

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ กรณีศึกษา : กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การศึกษาสภาพทั่วไป ศักยภาพและบริบทของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือพบว่า ลักษณะกิจการผลิตแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ กิจการทอผ้า กิจการตัด-เย็บผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ กิจการทอผ้าและตัด-เย็บครบวงจรและกิจการทอสูง ทุกกิจการมีผู้ผลิตรวม 16 ราย ประกอบด้วยกิจการทอผ้า 2 ราย กิจการตัด-เย็บ 11 ราย กิจการทอผ้าและตัดเย็บครบวงจร 2 รายและกิจการทอสูง 1 ราย จากการศึกษากิจการตัด-เย็บผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือพบว่า เจ้าของกิจการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 90.9 และส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 60 ปีคิดเป็นร้อยละ 36.4 ผู้ผลิตส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 90.9 และส่วนใหญ่ยึดอาชีพการตัดเย็บผ้าฝ้ายทอมือเป็นอาชีพหลักร้อยละ 90.9 และส่วนใหญ่มีระดับรายได้เฉลี่ยมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.5 การศึกษาข้อมูลช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่า ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 81.8 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยการขายส่ง รองลงมาร้อยละ 72.7 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้วยการขายปลีก และร้อยละ 63.3 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้วยการฝากขายที่ศูนย์หัตถกรรมกลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวง

5.1.2 ศึกษาต้นทุนการผลิต รายรับและกำไรของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ

จากการศึกษาสำรวจข้อมูลพบว่า ผู้ผลิตแต่ละรายผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือที่แตกต่างกัน เช่น ผลิตผ้าผืนบาง ไล่หมอนหนุน เสื้อกระดุมเงินแขนสั้น เสื้อมัดย้อม กลองทิชชูกลมติดหัวช้าง กางเกงขาก๊วย ผ้าปูโต๊ะ หมวกผ้าทอ กระเป๋าใบใหญ่ กลองทิชชูกลม ดังนั้นข้อมูลต้นทุนการผลิตที่ได้จะเป็นต้นทุนการผลิตของผู้ผลิตแต่ละรายโดยประมาณการไม่ใช่ค่าเฉลี่ยจากผู้ผลิตหลายราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนการผลิต การตั้งราคาขายและผลตอบแทนพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละของผลตอบแทนจากการขายส่งค่อนข้างต่ำคือ มีผลตอบแทนจากการผลิตที่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ถึง 7 รายการจาก 12 รายการที่ผลิตหรือคิดเป็นร้อยละ 58.3 มีรายการผลิตที่ให้ผลตอบแทนอยู่ระหว่างร้อยละ 10.0 – 20.0 จำนวน 4 รายการคิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีเพียง 1 รายการที่ให้ผลตอบแทนมากกว่าร้อยละ 20.0 ดังนั้นผู้ผลิตหลายรายจึง

แก้ปัญหาด้วยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้วยการขายปลีก สำหรับผลตอบแทนจากการขายปลีกผู้ผลิตจะได้รับผลตอบแทนระหว่างร้อยละ 11.1-38.7

5.1.3 ปัญหาที่เกิดจากการผลิตและการตลาดของผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง

จากการศึกษาสำรวจปัญหาที่เกิดจากการผลิตและการตลาดของผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือพบว่าระดับปัญหาที่มากที่สุดที่มีสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับปัญหาอื่นๆ คือปัญหาการขาดผู้สืบทอดการทอผ้าฝ้ายคิดเป็นร้อยละ 72.7 ปัญหาที่มีระดับมากที่สุดรองลงมาคือปัญหาราคาวัตถุดิบสูงคิดเป็นร้อยละ 63.6 ระดับปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาการขาดช่างฝีมือดี ปัญหาการขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ปัญหาการขาดเทคโนโลยีการผลิตและการออกแบบและปัญหาการขาดความรู้ทางการตลาด

5.1.4 การพัฒนากระบวนการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง

การพัฒนากระบวนการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงการวิจัยได้ดำเนินโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวงขึ้นเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม - 30 กันยายน พ.ศ. 2553 ณ ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวงปรับปรุงและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และออกแบบลายผ้าได้มากขึ้น กระตุ้นให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของตนให้ดีขึ้นสามารถหาตลาดและหาช่องทาง การจัดจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น ผลการประเมินโครงการพบว่าสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงมีความสนใจและเข้าร่วมโครงการดังกล่าวจำนวนมากวิทยากรที่มาอบรมรู้จักและสนิทสนมกับสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายบ้านดอนหลวงเป็นอย่างดี เนื่องจากเคยเข้ามาอบรมให้กลุ่มนี้มาแล้วเมื่อหลายปีก่อน ดังนั้นโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวจึงเป็นการทบทวน การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้กับสมาชิก อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือเป็นสินค้าในลักษณะของแฟชั่นความนิยมของตัวสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการอบรมการออกแบบผลิตภัณฑ์จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ของแฟชั่นที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าผลตอบแทนการผลิตจากการขายส่งค่อนข้างต่ำ ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถสะสมทุนเพื่อขยายกิจการหรือไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ทันสมัยและไม่สามารถผลิตให้ได้จำนวนมากขึ้นได้ การผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายไม่สามารถผลิตเพื่อเก็บสินค้าไว้รอจำหน่ายได้เนื่องจากผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าที่ผลิตตามแฟชั่นความนิยมในตัวสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถ้าผลิตเพื่อเก็บสินค้าไว้รอจำหน่ายความนิยมในตัวสินค้านั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปเกิดความเสี่ยงที่จะทำให้สินค้าตกค้างจำหน่ายไม่หมดได้ ดังนั้นผู้ผลิตส่วนใหญ่จึงผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อและผลิตได้ในปริมาณจำกัดในแต่ละช่วงฤดูการผลิตเท่านั้น สาเหตุที่ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำเนื่องจากแหล่งผลิตผ้าฝ้ายทอมือในภาคเหนือมีหลายแห่งการแข่งขันค่อนข้างสูงผู้ผลิตไม่สามารถกำหนดราคาสูงได้ดังนั้นผู้ผลิตส่วนใหญ่จึงแก้ปัญหาด้วยการเปิดร้านเพื่อขายปลีกด้วยซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนจากการผลิตเพิ่มสูงขึ้น

สำหรับปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับต้นๆ คือปัญหาการขาดผู้สืบทอดกิจการทอผ้าฝ้ายนั้นทุกๆ ฝ่ายจะต้องช่วยกันรณรงค์เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่หันมาสนใจภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สั่งสมกันมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนจะต้องพยายามเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการทอผ้าและการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือและจะต้องกำหนดเป็นนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้เยาวชนอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาในการทอผ้าด้วยการจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้สถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมต่างๆ ด้วย การส่งเสริมดังกล่าวต้องส่งเสริมให้หมู่บ้านเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้เกิดการบูรณาการทั้งการผลิตสินค้าที่ตอบสนองต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาเรื่องผลตอบแทนจากการผลิตต่ำนั้นผู้ผลิตจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตแหล่งอื่นๆ และจะต้องสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของสินค้าจะต้องยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นพร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าของตนเองให้เป็นรู้จักและยอมรับในคุณภาพซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดราคาสินค้าให้สูงขึ้น ผลตอบแทนมากขึ้นจนสามารถสะสมทุนเพื่อขยายกิจการและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ดีขึ้นได้ เมื่อผลตอบแทนจากการผลิตและการค้าเพิ่มสูงขึ้นจนสามารถยึดเป็นอาชีพหลักที่ยั่งยืนได้ในระยะยาวแล้วเยาวชนก็จะหันมาสนใจอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสืบทอดกิจการทอผ้าของบรรพบุรุษต่อไป

5.3 แนวทางแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตแหล่งอื่นๆ และจะต้องสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของสินค้าจะต้องยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นพร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าของตนเองให้เป็นรู้จักและยอมรับในคุณภาพในระดับสากล

5.3.2) ต้องสร้างนักการตลาดที่มีความสามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ผลิตที่จะติดต่อกับตลาดในระดับสากลเพื่อรับคำสั่งซื้อจากตลาดภายนอกพร้อมทั้งพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อตลาดออนไลน์ได้

5.3.3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ผลิตในการจัดงานแต่งสีอวดลายผ้าฝ้ายดอนหลวงซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีช่วงต้นเดือนเมษายนนั้นควรให้ความสำคัญกับบทบาทของเยาวชนในพื้นที่โดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงานอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เยาวชนมีบทบาทและเล็งเห็นถึงความสำคัญของหัตถกรรมท้องถิ่น

5.3.4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณเป็นงบประมาณประจำในการส่งเสริมฝึกอบรมด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าเพื่อสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตนเองและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อบูรณาการทั้งการท่องเที่ยวและส่งเสริมหัตถอุตสาหกรรม

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

5.4.1) การศึกษาวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในการส่งเสริมอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาในท้องถิ่น เยาวชนผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา

5.4.2) การศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นหรือการส่งเสริมการจัดโฮมสเตย์เชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการท่องเที่ยวและส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือของชุมชนในท้องถิ่น